

Verslag van internationale vergaderingen in Washington D.C. op 12, 13 en 14 april

Van 12 tot 14 april vond de voorjaarsvergadering van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Wereldbank plaats in Washington D.C. Daarnaast organiseerde het Indiase voorzitterschap de tweede G20-bijeenkomst voor Ministers van Financiën en Centrale Bank Presidenten (FMCBG). Minister Kaag nam namens Nederland het co-voorzitterschap van de Coalitie van Ministers van Financiën voor klimaatactie (CFMCA) over van Finland; een rol die Nederland nu samen met Indonesië vervult.

De vergaderingen stonden in het teken van de wereldwijde financieel-economische uitdagingen, waaronder de gevolgen van de Russische oorlog in Oekraïne, de hoge onderliggende inflatiedruk, schuldenproblematiek en klimaatverandering. Minister Kaag vertegenwoordigde Nederland bij de G20 en de CFMCA. België vertegenwoordigde de gezamenlijke kiesgroep bij het IMF in het *International Monetary and Financial Committee* (IMFC), conform de afspraak dat vertegenwoordiging jaarlijks roteert tussen Nederland en België. Minister Schreinemacher nam deel aan de voorjaarsvergadering van de Wereldbank, waarover uw Kamer separaat wordt geïnformeerd.

Na afloop van de bijeenkomsten zijn er *chair's statements* uitgegeven door het voorzitterschap van het IMFC en de CFMCA. Deze *chair's statements* vormen een alternatief voor de gezamenlijke communiqués van het IMFC en het gezamenlijke ministeriële statement van de CFMCA die doorgaans namens alle deelnemende landen worden uitgegeven. Net als vorig jaar was er geen unanimité over een communiqué of gezamenlijk ministerieel statement in verband met de Russische invasie van Oekraïne. Voorzitter India had geen G20 communiqué of statement gepland voor deze 2e ministeriele bijeenkomst van 2023.

De *chair's statements* zijn, samen met de IMFC-verklaring van de Nederlands-Belgische kiesgroep, als bijlage toegevoegd aan deze brief.

International Monetary and Financial Committee

Mondiale economie

Het IMF sprak van een hobbelig herstel van de mondiale economie. De ongunstigste scenario's van afgelopen najaar echter zijn niet uitgekomen, onder andere door een relatief warme winter in Europa en het heropenen van de Chinese economie. Tegelijkertijd stelde het IMF vast dat onzekerheid en neerwaartse risico's zijn toegenomen. Het IMF verwacht een mondiale economische groei van 2,8% in 2023 en 3% in 2024. Veel geavanceerde economieën zullen hun groei zien afzakken ten opzichte van vorig jaar.

Het IMF benadrukte dat de Russische oorlog in Oekraïne grote negatieve gevolgen heeft voor de mondiale economie, zoals schaarste en hoge prijzen van energie en voedsel, voortdurende inflatie en fragmentatie. Hoofdprioriteit blijft het terugbrengen van onderliggende inflatie naar de inflatiedoelstelling. Het IMF verwacht dat de mondiale inflatie afneemt van 8,7% in 2022, tot 7,0% dit jaar en 4,9% in 2024, maar deze daling gaat langzamer dan eerder gedacht. Daarom is het belangrijk dat monetair beleid niet wordt tegengewerkt door expansief begrotingsbeleid. Het IMF stelt dat generieke koopkrachtmaatregelen moeten worden afgebouwd en vervangen door tijdelijke, gerichte maatregelen voor kwetsbare huishoudens.

IMFC-leden spraken waardering uit voor de snelle en kordate reactie op recente onrust in de bancaire sector. De bancaire sector staat er, mede dankzij de hervormingen naar aanleiding van de financiële crisis van 2008 en 2009, beter voor. Het IMF benadrukte het belang van scherpere monitoring van risico's voor de financiële stabiliteit.

Door verschillende leden werden er zorgen geuit dat oplopende rentes leiden tot verkrappende financieringscondities voor met name opkomende en ontwikkelingseconomieën. Vooral opkomende en ontwikkelingseconomieën met een hoge schuld in buitenlandse valuta of externe financieringsbehoefte kampen daardoor met beperkte begrotingsruimte om te voorzien in de verder oplopende financieringsbehoeften. In dit verband sprak het IMFC zich uit voor aanhoudende steun voor kwetsbare landen met hoge financieringsbehoeften en schuldkwetsbaarheden.

Respons van het IMF

De Russische oorlog in Oekraïne heeft grote financiële gevolgen voor Oekraïne. Op 31 maart is een IMF-programma voor Oekraïne van start gegaan. Dit programma voor een periode van 4 jaar en een omvang van USD 15,6 miljard ondersteunt Oekraïne bij het doorvoeren van hervormingen om de economie te stabiliseren en groeiperspectief te creëren. Als onderdeel van het programma zal Oekraïne onder meer werken aan versterking van belastinginkomsten en maatregelen nemen om governance en anti-corruptieraamwerken te versterken. Om dit programma mogelijk te maken heeft Nederland *financing assurances* afgegeven aan het IMF samen met de G7 en een aantal andere landen. Nederland zegde hiermee toe om Oekraïne te blijven steunen in de komende jaren, zodat de schuldhoudbaarheid van de Oekraïense schuld en de financiering van het financieringstekort voor de komende jaren gewaarborgd is.

De mondiale economische gevolgen van de oorlog treffen vooral de meest kwetsbare landen. Om landen te ondersteunen die kampen met stijgende voedselprijzen verstrekke het IMF noodliquiditeit aan 6 landen via het *Food Shock Window* sinds diens oprichting in oktober 2022. Steeds meer lage inkomenslanden doen bovendien een beroep op financiering van de *Poverty Reduction and Growth Trust* (PRGT) waarmee het IMF renteloze financiering verstrekt. Nederland draagt zelf bij aan de PRGT en een aantal landen kondigde extra bijdrages aan tijdens de voorjaarsvergadering.

Sinds de jaarvergadering in oktober zijn ook vijf programma's van start gegaan om landen te ondersteunen bij het voorkomen van toekomstige betalingsbalansproblemen als gevolg van klimaatverandering of pandemieën. Deze programma's worden gefinancierd vanuit de destijds opgezette *Resilience en Sustainability Trust* (RST). Nederland heeft daaraan 1,2 miljard SDR bijgedragen.

Het IMFC committeerde zich aan de afronding van de 16^e herziening van IMF quota's voor de deadline van 15 december 2023. Implementatie zal vervolgens nog enige tijd in beslag nemen. In de tussentijd is het, in de huidige context van financieel-economische onzekerheid, van belang dat de huidige leencapaciteit van het IMF op peil blijft. Het IMF kondigde daarom aan om parallel te starten met een voorstel voor eenjarige verlenging van de *Bilateral Borrowing Arrangements* van 31 december 2023 naar 31 december 2024, om te voorkomen dat de leencapaciteit van het IMF terugvalt in de periode dat de uitkomst van de quotaherziening geïmplementeerd wordt. In de Nederlandse bilaterale leenovereenkomst met het IMF was al rekening gehouden met een looptijd tot eind-2024.¹ Nederland zal daarom instemmen met de verlenging van één jaar van de *Bilateral Borrowing Arrangements*.

G20 bijeenkomst van Ministers van Financiën en Centralebankpresidenten

Op 12 en 13 april jl. vond de tweede G20-vergadering van ministers van Financiën en presidenten van centrale banken (*Finance Ministers and Central Bank Governors*, FMCBG) onder het Indiaas G20-voorzitterschap plaats. Het aanpakken van onderliggende inflatie, bevorderen van vrijhandel, monitoren van financiële stabiliteit en bestrijden van klimaat- en schuldenproblematiek stonden centraal.

Ondanks recente incidenten in de bancaire sector, zijn banken over het algemeen goed voorbereid op financiële stress dankzij betere liquiditeits- en kapitaalposities. Een aantal G20-leden wees wel op risico's in de non-bancaire financiële sector.

Om kwetsbare landen financieel te ondersteunen en investeringen in mondiale uitdagingen zoals klimaatverandering mogelijk te maken hebben ontwikkelingslanden meer financiële ruimte nodig. Dit kan worden bereikt door deze landen extra financiering aan te bieden of hun schuldenlast te verlichten. Nederland steunde bij de G20 de ambitie van voorzitter India om de aanbevelingen van het G20-rapport over de kapitaaltoereikendheidsraamwerken (*capital adequacy frameworks*) van multilaterale ontwikkelingsbanken te implementeren. Met de implementatie van deze aanbevelingen kunnen multilaterale ontwikkelingsbanken hun kapitaal efficiënter inzetten.

¹ Toetsingskader risicoregelingen Rijksoverheid, 12 juni 2020, document (eerstekamer.nl).

Nederland benadrukte het belang van op tijdige herstructurering van onhoudbare schulden via het Common Framework van de G20, waarin crediteuren afspraken maken over schuldverlichting voor lage-inkomenslanden die dat aanvragen. Er leek tijdens de G20 enige bereidheid te zijn bij alle crediteuren om vooruitgang te boeken. Nederland zal zich blijven inzetten om het Common Framework uit te breiden naar midden-inkomenslanden en voor een efficiënt proces bij de aanvraag van landen voor schuldbehandeling, aangezien dit in het belang is van lenende landen, maar ook van crediteuren.

In lijn met de agenda van de Coalitie van Ministers voor Financiën voor klimaatactie, heeft Nederland bij de G20 aandacht gevraagd voor het tekort aan transitiefinanciering voor het terugdringen van koolstofemissies van vervuilende sectoren. Er was consensus over de sleutelrol van de private sector bij het financieren van de klimaattransitie.

Ministers benadrukten het belang van rechtvaardige en effectieve belastingheffing op multinationale bedrijven en digitale economische activiteiten. Implementatie van het internationale akkoord van het *Inclusive Framework* over belastinghervorming uit 2021 is hierbij leidend. Veel landen zijn bezig met de invoering van een minimumbelasting voor multinationals (Pijler 2 van het akkoord). Ministers benadrukten het belang van consistentie in de implementatie en het belang van technische assistentie voor ontwikkelingslanden hierbij. Onderhandelingen over pijler 1 (het herverdelen van heffingsrechten aan landen waar meer gebruikers zitten), moeten mid-2023 afgerond worden. Een snel compromis is belangrijk, omdat landen anders mogelijk unilaterale digitale dienstenbelastingen in kunnen gaan invoeren.

Coalitie van Ministers voor Financiën voor klimaatactie

Op 14 april vond en marge van de IMF/WB voorjaarsvergadering de ministeriële meeting van de Coalitie van Ministers van Financiën voor Klimaatactie (CFMCA) plaats. Tijdens de meeting nam Nederland het co-voorzitterschap over van Finland voor de aankomende twee jaar, samen met Indonesië. De CFMCA bestaat momenteel uit meer dan 80 landen en 26 institutionele partners. De verwachting is dat dit nog verder zal groeien.

Tijdens de ministeriële meeting lanceerde de Coalitie een rapport waarin een raamwerk wordt gepresenteerd van 15 acties die Ministeries van Financiën kunnen nemen voor klimaatbeleid. Het rapport beschrijft een groot aantal (100+) concrete voorbeelden vanuit verschillende landen. De komende periode zal in het teken staan van het stimuleren van implementatie van het rapport. Daarnaast hielden ministers een thematische discussie over transitiefinanciering. Dit betreft financiering die niet als duurzame financiering gekwalificeerd kan worden maar nodig is voor de transitie van vervuilende sectoren. Ministers bespraken het belang van geloofwaardige en heldere transitiepaden, regulering van de financiële sector en een gecoördineerde aanpak die zorgt voor een rechtvaardige transitie.

Voor het co-voorzitterschap identificeert Nederland een aantal prioriteiten. Ten eerste zal Nederland zich inzetten voor het bevorderen van de impact van de CFMCA door het technische werk beter te laten landen in internationale gremia. Door het delen van ervaringen en *best practices* en deze op een overzichtelijke manier samen te brengen kan het forum duidelijk maken op welke manieren Ministers van Financiën kunnen bijdragen aan implementatie van klimaatdoelstellingen en daarmee landen ondersteunen in het nemen van klimaatactie. Ten tweede zal Nederland zich inzetten voor het aanbrengen van een duidelijke thematische focus en afbakening van de CFMCA gericht op instrumenten die vallen binnen de beleidsverantwoordelijkheid van Ministers van Financiën. Momenteel is er geen gremium dat zich specifiek richt op Ministers van Financiën. Door deze focus te behouden levert de CFMCA een unieke bijdrage aan klimaatactie wereldwijd.